

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
 Postbus 20018
 2500 EA Den Haag

Den Haag
 26 oktober 2006

Ons kenmerk
 HO/CBV/2006/40985

Onderwerp
 Invoering leerrechten per 1 september 2008

Bijlage(n)

- Advies Juiste en tijdige implementatie leerrechten in het hoger onderwijs van Capgemini van 24.10.06
- Contra-expertise bij advisering over implementatie leerrechten van HEC van 25.10.06
- Invoering leerrechten, brief van de VSNU van 25.10.06
- Invoering leerrechten, brief van de HBO-raad van 24.10.06
- Studielink 2, brief van prof. dr. R.J. in 't Veld van 17.10.06
- Studielink 2, brief van prof. dr. R. J. in 't Veld van 18.10.06

De leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben in het algemeen overleg op 4 oktober 2006 gevraagd voor 30 oktober 2006 van mij te vernemen of er sprake is van een go-now of een go-later besluit inzake de invoering van de leerrechten per 1 september 2007. Daarbij is gevraagd om inzicht te geven in de concrete in- en uitvoeringsproblemen die de instellingen zien, en mogelijke oplossingen daarvoor aan te dragen. Met deze brief wil ik dat verzoek graag in.

Op grond van het advies van Capgemini en het Bestuurlijk Overleg met de VSNU en de HBO-raad op 26 oktober zie ik voldoende aanleiding tot invoering van de bepalingen in het wetsvoorstel Financiering in het hoger onderwijs over leerrechten en de daaraan gerelateerde collegegeldbepalingen en de bepaling over het profileringsfonds per 1 september 2008. Over het voorliggende ontwerp-Bekostigingsbesluit WHW 2008 zal ik verder overleg voeren met de VSNU en HBO-raad inzake mogelijke oplossing van de door de koepels genoemde problematiek.

1. Totstandkoming advies over go-now go-later

Bij brief van 6 oktober 2006 is aan de VSNU en HBO-raad gevraagd mij te informeren over concrete in- en uitvoeringsproblemen vanwege de invoering van leerrechten. Deze week heb ik hierover van de VSNU en HBO-raad de bijgevoegde brieven ontvangen. Ik constateer met de VSNU en de HBO-raad dat een aantal randvoorwaarden voor een invoeringstraject gericht op invoering per 1 september 2007 niet zijn vervuld.

In het Bestuurlijk Overleg op 16 oktober is met de VSNU en HBO-raad gesproken over de normen waar Capgemini haar advies voor een 'go-now' of 'go-later' voor een juiste en tijdige invoering van leerrechten per 1 september 2007 op zal baseren. Capgemini heeft op 24 oktober haar advies aan de Stuurgroep implementatie leerrechten uitgebracht.

De onderzoekers van Capgemini komen tot de conclusie dat de implementatie van leerrechten op een juiste en tijdige wijze op de beoogde datum van 1 september 2007 niet mogelijk is. Het advies van Capgemini is bij deze brief gevoegd. De bevindingen leidend tot het advies van Capgemini zijn dat de Informatie Beheer Groep en CFI hun uitgangsdokumentatie (ontwerpen en plannings) voldoende op orde hebben om een haalbaar en beheersbaar invoeringstraject te doorlopen voor invoering van leerrechten en het collegegeldkrediet per 1 september 2007 en de aanpassing van de bekostigings-systematiek per 1 januari 2008. Daar waar ontwikkelwerkzaamheden zijn gestart, lopen deze op koers. Daarbij tekenen de onderzoekers aan dat, als de datum van 1 september 2007 voor de implementatie van leerrechten zou worden gekozen, een aantal zeer tijdkritische processen in de volledige administratieve keten moeten worden doorlopen, waarbij de kans op vertraging reëel is. Capgemini constateert verder dat bij de instellingen nog veel onduidelijkheden en onzekerheden over de invoering van leerrechten bestaan. Deze onzekerheden hebben betrekking op de aanpassingen van de administratieve organisaties bij de instellingen en op het tijdig en correct uitvoeren van (keten-)testen van de geautomatiseerde onderdelen bij de instellingen. Het Expertise Centrum (HEC) onderschrijft in het bijgevoegde rapport de slotconclusie van Capgemini. De Stuurgroep implementatie leerrechten onderschrijft tevens dit advies.

Verder heb ik van Prof. dr. R.J. in 't Veld vernomen dat hij aanleiding ziet om Studielink voorlopig niet operationeel te laten worden aangezien de risico's voor invoering naar zijn mening te groot zijn. Hij geeft aan zijn inspanningen te richten op een plan hoe Studielink op aanvaardbare termijn te verwezenlijken met inweving van leerrechten vanaf de aanvang. Daarbij denkt hij aan september 2008. Zijn brieven aan mij en aan de projectmanager Studielink zijn bijgevoegd.

In het Bestuurlijk Overleg met de VSNU en HBO-raad op 26 oktober heb ik met deze organisaties gesproken over mijn conclusies naar aanleiding van het advies van Capgemini. In dit overleg heb ik aangegeven op korte termijn te willen zoeken naar oplossingen voor de door hen aangegeven knelpunten, zowel ten aanzien van vormgeving als implementatie van leerrechten en hebben deze organisaties mij het vertrouwen gegeven invoering van leerrechten per 1 september 2008 met elan mogelijk en haalbaar te achten. Zij hebben daarbij aangegeven na besluitvorming in de Tweede Kamer op 30 oktober met het departement en de uitvoeringsorganisaties voortvarend mee te werken aan de invoering van de leerrechten en Studielink vanuit een gezamenlijk commitment van alle partijen.

2. Afwegingen en conclusies

De beleidsvoornemens inzake modernisering van de bekostiging in het hoger onderwijs zijn na uitgebreide discussies met vertegenwoordigers van instellingen voor hoger onderwijs en studenten opgenomen in het wetsvoorstel Financiering in het hoger onderwijs (Kamerstukken I, 2005–2006, 30 387, A). Het wetsvoorstel wijzigt de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) op het punt van de invoering van leerrechten in het hoger onderwijs, aanpassing van de collegegeldsystematiek en bepalingen over inschrijving. Tevens is voorzien in aanpassing van de Wet

studiefinanciering 2000: het collegegeldkrediet wordt ingevoerd en een meer inkomensafhankelijke terugbetalingsregeling wordt voorzien bij de studiefinanciering. De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel Financiering in het hoger onderwijs op 20 juni 2006 aangenomen. In samenhang met dit wetsvoorstel is het ontwerp-Bekostigingsbesluit WHW 2008 opgesteld en bij de Tweede Kamer voorgehangen.

Gelet op de motie van het lid Joldersma c.s. (Tweede Kamer, 2005-2006, 30 387, nr. 41) inzake het belang van een zorgvuldige invoering van leerrechten heb ik zoals hiervoor aangegeven de nodige stappen gezet en mij laten adviseren.

Het voorgaande heeft mij gebracht tot de volgende conclusies:

- I Ik zal uiterlijk 30 oktober 2006 bij de Tweede Kamer een nota van wijziging met betrekking tot het wetsvoorstel Rechtspositie studenten en raden van toezicht (Spoedwet) indienen met als strekking dat de bepalingen over de leerrechten, de daaraan gerelateerde collegegeldbepalingen en de bepaling over het profileringsfonds in werking treden per 1 september 2008.
- II Over de inhoudelijke vormgeving en de geconstateerde knelpunten wordt nader overleg gevoerd met de VSNU en de HBO-raad, gericht op spoedige oplossingen daarvoor. Indien de analyse aanleiding geeft tot nadere gezichtspunten, zal ik met u nader overleggen.
- III Over het ontwerp-Bekostigingsbesluit WHW 2008 wordt nader overleg gevoerd met de VSNU en de HBO-raad.
- IV Gegeven de gefaseerde invoering van leerrechten zullen in de periode tot 1 januari 2007 nadere procesafspraken met de instellingen worden gemaakt gegeven het gezamenlijk commitment. Onderwerp van deze afspraken zal ondermeer zijn een door de betrokken partijen gezamenlijk op te stellen integrale mijlpalenplanning, invulling van een gecoördineerde uitvoering en een frequente en gedetailleerde monitoring van de activiteiten. De aandachtspunten die zijn genoemd in de brieven van de VSNU en de HBO-raad zullen daarbij worden betrokken.
- V Ik zal bezien welke gevolgen verbonden worden aan het uitstel van Studielink in relatie tot onder meer de digitalisering van aanmeldingen. Tevens zal ik waar nodig verdere digitalisering van in- en uitschrijvingen ondersteunen, zo mogelijk via Studielink, met als randvoorwaarde dat de invoering van leerrechten per 1 september 2008 wordt ondersteund.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Bruno Bruins)

Cc

- de voorzitter van de Eerste Kamer
- de voorzitters van de VSNU en de HBO-raad
- de voorzitters van de ISO en LSVb

